

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring i lov om tillæg til lov om indførelse af dansk kirkelovgivning i de sønderjyske landsdele.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3834).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 103 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om bekæmpelse af smitsomme sygdomme hos bier og om foranstaltninger til biavlens fremme.

(Første behandling findes i tidenden sp. 3512, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 823).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (Th. Mikkelsen): Da det ærede medlem hr. Chr. Thomsen ikke kan være til stede, skal jeg i hans sted fremsætte et par bemærkninger.

Udvalget har afholdt møde mellem første og anden behandling, hvor man har gennemgået lovforslaget og fundet dets udformning tilfredsstillende. Udvalget henstiller til landbrugsministeren, at man ved placering af bitilsynsmændene i deres nye arbejdsområder tager hensyn til, at alle avlere kan komme i kontakt med disse bitilsynsmænd og også med sygdomsinspektørerne.

Udvalget indstiller herefter enstemmigt lovforslaget til vedtagelse uændret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1-8 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret fra 1. april 1958 til 31. marts 1959.

(Lovforslaget findes i tillæg D. sp. 3729, fremsættelsen i tidenden sp. 3872).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til finansudvalget.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2399, fremsættelsen i tidenden sp. 3875).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Per Hækkerup: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Carl Petersen, er forhindret i at være til stede, skal jeg i hans sted og i overensstemmelse med min gruppes indstilling anbefale lovforslaget til en velvillig og hurtig behandling.

Baggrunden for, at den højtærede finansminister ønsker bemyndigelse til at optage lån i udlandet, er ikke den, at landet har en dårlig valutarisk stilling. Tværtimod

[Per Hækkerup.]

har vi kun grund til at glæde os over den meget væsentlige forøgelse af landets valuta-beholdning, der er sket i de sidste små to år. Det fremgår imidlertid af bemærkningerne og af den højtærede ministers fremsættelse, at vi står over for at skulle foretage forskellige kapitaloverførsler til udlandet, og for at sikre en fortsat stor valutalikviditet, der giver os større frihed i tilrettelæggelsen af den økonomiske politik, har ministeren ønsket bemyndigelse til at optage visse udenlandske lån. Jeg kan på mit partis vegne helt tiltræde betragtningen og ønsket og skal derfor tillade mig at foreslå lovforslaget behandlet hurtigt og velvilligt her i tinget.

Thorkil Kristensen: Det er jo ikke ret længe siden, vi vedtog et lovforslag om optagelse af statslån i udlandet, og man kan naturligvis spørge, om det er fornuftigt at blive ved at dække vort kapitalbehov ved hjælp af små lån, der optages fra tid til anden, uden at der er noget egentligt aktuelt kapitalbehov, som det er nødvendigt at dække ved lån i øjeblikket, eller om det er fornuftigere at samle vor lånevirkosomhed på større lån, når der er behov derfor. Spørgsmålet hænger naturligvis sammen med kapitalmarkedssituationen, og det får mig til at gøre nogle bemærkninger om den begrundelse, den højtærede finansminister har givet for optagelsen af et nyt statslån i udlandet.

Den generelle begrundelse er denne gang, at man vil styrke eller fastholde valuta-reserven, og jeg ser deri en erkendelse fra regeringens side af, at den gode valutastilling, vi har i øjeblikket, ikke er noget, vi kan regne med som sikkert eller vedvarende. Man finder det formentlig rigtigt — sådan må jeg forstå det — at anlægge en forsigtig vurdering på holdbarheden af valutaforbedringen, og denne forsigtige vurdering kan vi tiltræde. Det er navnlig på grund af de for Danmark gunstige råstofpriser, vor valutastilling nu gennem så lang tid har haft en forholdsvis gunstig udvikling; vi har ingen garanti for, at dette varer ved. Det er også rigtigt, som det hedder i bemærkningerne til lovforslaget og i den højtærede ministers fremsættelse, at vi har forskellige betalingsfor-

pligtelser til udlandet i de nærmest kommende år ved afviklingen af Den europæiske Betalingsunion og ved tilbagebetaling af forskellige lån til udlandet.

Jeg synes på den anden side, at der i det billede, som er tegnet i bemærkningerne og i den højtærede ministers tale, mangler en ting. Det er rigtigt, når der står, at forhøjelsen af vor kvota i Den internationale Valutafond rent øjeblikkeligt vil kræve en vis indbetaling fra vor side; men man burde retfærdigvis have tilføjet, at samtidig betyder kvotaforhøjelsen, at vi får større trækingsrettigheder i Den internationale Valutafond, og når vor kvota forhøjes fra 68 mill. dollars til 130 mill. dollars, vil det sige, at den trækingsret, vi i en ugunstig situation har i Den internationale Valutafond, forøges med ikke mindre end 62 mill. dollars eller godt og vel 400 mill. kr. I virkeligheden betyder denne kvotaforhøjelse altså på længere sigt en forbedring og styrkelse af vor valutalikviditet, og den betyder også, at der ikke er noget aktuelt lånebehov i dag. Man spørger derfor sig selv, om det nu også er fornuftigt at låne i udlandet i øjeblikket. Det kan vi ikke bedømme, da det ikke fremgår af lovforslaget, hvad det er for et lån, man i øjeblikket har i tankerne, eller hvordan betingelserne for dette lån skal være.

Jeg vil her gerne gøre en bemærkning om selve lovforslagets form. Der er tale om en bemyndigelse til at låne indtil 200 mill. kr., men det fremgår af den højtærede ministers fremsættelse, at det ikke er tanken at udnytte denne bemyndigelse fuldt ud med det samme. Man tænker på et mindre lån i Schweiz, men jeg ved ikke, hvor stort dette lån er. Det vil sige, at hvis vi nu vedtager dette lovforslag og så optager et lån i Schweiz, bliver der stående en generel bemyndigelse til den højtærede finansminister til at optage flere lån i udlandet. Jeg vil da gerne spørge: hvad er grunden til, at denne bemyndigelse ikke er tidsbegrænset? Hvis man giver en bemyndigelse, som ikke er tidsbegrænset, har den højtærede minister på ethvert tidspunkt inden for en ikke tidsmæssigt afgrænset årrække ret til, når han vil, at optage lån i udlandet. Dette synes jeg ligger uden for den praksis, vi hidtil har fulgt, og det er ikke heldigt, fordi det i virkeligheden udvander grundlovens

[Thor kil Kristensen.]

bestemmelse om, at statslån kun kan optages ifølge lov. Jeg synes derfor, man skal overveje, om man skal gøre bemyndigelsen større end svarende til det lån, man eventuelt måtte blive enig om at optage i øjeblikket, og jeg vil gerne spørge, om det er tanken, hvis man nu får et flertal for denne lov, at man vil gå til finansudvalget, hver gang der er tale om at optage lån i henhold til denne lov, eller hvordan tanken har været.

Jeg skal dernæst vende mig til spørgsmålet om betingelserne for det eller de lån, som måtte blive optaget i henhold til den lov, der her er foreslået. De lån, vi har optaget i Amerika for nylig, dels i Den internationale Bank, dels på det amerikanske kapitalmarked, var jo dyre. Lånene i Den internationale Bank er altid ret dyre på grund af denne banks særlige formål og karakter, men jeg har fra god kilde — eller fra en kilde, som jeg mener skulle være god — hørt, at lånebetingelserne for det private lån, der er optaget i Amerika, har været særdeles ugunstige; jeg har hørt, at den effektive rente skulle være ikke mindre end 6,33 pct. Jeg vil gerne bede den højtærede finansminister oplyse, om dette er rigtigt; hvis det er rigtigt, er det en betænkelig sag. Vi fik at vide, at et af formålene med det sidste lån var at yde lån til de danske elektricitetsværker o. s. v., og det var, så vidt jeg forstod, til en rente, der var væsentligt lavere end disse 6,33 pct., idet man har garanteret el-værkerne, at de skulle kunne låne til det danske renteniveau. Det er i sig selv en betænkelig sag, at staten i en tid, hvor vi ikke mangler penge, låner i udlandet og derefter låner disse penge ud herhjemme til en lavere rente, end staten selv har lånt dem til. Men dertil kommer, at hvis formålet i øjeblikket blot er at styrke valutareserven, har man ikke for tiden noget konkret formål, som det nye lån skal anvendes til at finansiere; det vil med andre ord sige, at der vil ske det, at Danmarks langfristede udenlandske gæld vil stige, og vore kortfristede udenlandske tilgodehavender vil stige med det samme beløb. Der kommer så et spørgsmål, som jeg også gerne vil bede den højtærede finansminister besvare, et spørgsmål, som bliver aktuelt, når valutareserven har nået

en sådan størrelse, som den har i dag, nemlig dette: til hvilken rente eller til hvilke rentesatser er vor valutareserve for tiden anbragt?

Jeg forstår det sådan, at vor valutareserve dels kan bestå i banktilgodehavender i andre lande, dels i skatkammerbeviser eller lignende papirer. Så vidt jeg forstår, plejer renten af disse kortfristede likvide anbringelser at være temmelig lav, men det er en tvivlsom sag, hvis vi nu skal låne til 5-6 pct. eller måske endnu mere, at anbringe pengene i kortfristede banktilgodehavender, skatkammerbeviser el. lign. til lav rente.

Altså: jeg vil gerne bede den højtærede finansminister udtale sig om de rentesatser, vor valutareserve for tiden er anbragt til. Jeg formoder, det kan siges her fra talerstolen; hvis ikke, ønsker vi det drøftet nærmere i finansudvalget.

Jeg kommer så til det sidste spørgsmål, jeg vil berøre, nemlig anvendelsen af det låneprovenu, som kommer ind, hvis man nu optager et eller flere lån i henhold til den foreslåede lov.

Der forhandles — har vi fået at vide — om et lån i Schweiz. Jeg vil gerne vide, om et sådant lån kan ventes klausuleret, sådan at der medfølger en forpligtelse af handelspolitisk art i den retning, at vi skal købe visse ting i Schweiz som en betingelse for at få lånet. Det hører naturligvis til de forhold, man må drage ind under en bedømmelse af lånebetingelserne i videre forstand, om der følger handelspolitiske forpligtelser af denne art med. Jeg må i den henseende pege på, at hvis vi ad åre får brug for at låne meget store beløb i udlandet, fordi vi skal bygge Store-Bæltsbro, Øresundsbro eller atomkraftværker, eller hvad der nu kan blive tale om af meget store investeringer, får vi for alvor brug for at trække på det internationale lånemarked. Hvis vi så i en periode, hvor vi ikke har noget særligt behov, i nogen grad udtømmer vore lånemuligheder ved at låne så hist så her i mindre beløb, og måske med handelspolitiske forpligtelser, kan dette blive betænkeligt. Men uanset hvad den rent umiddelbare anvendelse af den til rådighed kommende udenlandske valuta måtte angå, så betyder lånet jo, at den danske statskasse får penge til rådighed,

[Thorkil Kristensen.]

får danske kroner til rådighed ved at sælge den valuta, man låner i udlandet, og det betyder, at finanserne herhjemme lettes med dette beløb. Det er en finanspolitisk lettelse, vi i øjeblikket forhandler om.

Nu har den højtærede finansminister jo advaret mod finanspolitiske lettelser på skatteområdet; jeg erkender, at det er noget andet, når det er på låneområdet, men jeg gør alligevel den betragtning gældende, at sådan som finansloven for det nye finansår i øjeblikket ser ud, må man regne med, at staten på det hjemlige marked skal sælge obligationer for stort set det samme beløb, som der udtrækkes ældre statsobligationer til. Hvis nu dette lån i Schweiz gennemføres, og hvis andre lån gennemføres, sådan at der i alt lånes for ca. 200 mill. kr., kan staten herhjemme spare hovedparten af det obligationssalg, man måtte regne med efter den nye finanslov, og det vil jo betyde en meget kraftig lettelse af det indenlandske obligationsmarked. Det er i og for sig en behagelig og normalt en gunstig omstændighed; men hvis det for en stor del kommer byggeriet til gode, hvad det normalt gør i første omgang, er der vel grund til at pege på, at der efter alle solemærker at dømme kommer en meget stor byggesommer i år. Beskæftigelsen er allerede betydelig, og der er vel nogen fare for, at vi får sommeren 1954 om igen med den meget store beskæftigelse i byggeriet, med tendens til sortbørsløninger og andre inflatoriske virkninger, og denne udvikling bliver skærpet, hvis vi letter det danske obligationsmarked netop i denne situation ved at optage lån i udlandet.

Der er i denne forbindelse et bestemt forhold, jeg gerne vil fremdrage; vi diskuterede det ved finanslovens første behandling sidste efterår. Det drejer sig om den meget omtalte § 3 i den nye lov om boligbyggeriet. Vi advarede imod denne paragraf, men den blev alligevel vedtaget i modificeret skikkelse. Ifølge denne paragraf skulle den højtærede finansminister være bemyndiget til at købe og sælge obligationer vel særlig til støtte for de nye finansieringsinstitutter, men inden for et netto-beløb, som skulle fastsættes på de årlige finanslove. Nu har jeg bemærket, at i den

finanslov, vi vedtog her i sidste måned, er der ikke afsat noget beløb i henhold til denne § 3.

Jeg håber, det betyder, at regeringen har indset, det var rigtigt, når vi i efteråret sagde, at dette ikke var nødvendigt og derfor ikke rimeligt. Jeg gør opmærksom på, at det ikke vil være i overensstemmelse med forudsætningerne for boligbyggeriloven, hvis man nu i finansårets løb kommer til finansudvalget og ønsker en bevilling til obligationskøb. Der stod i loven om boligbyggeriet, at rammen skulle fastsættes på de årlige finanslove, og meningen dermed må naturligvis være, at folketinget ved finansårets begyndelse skal vide, om der her påhviler os en forpligtelse eller foreligger en finanspolitisk mulighed. Da finansloven nu er vedtaget, uden at en sådan ramme er afsat, må jeg gå ud fra, at der ikke i indeværende finansår kan ventes nogen aktivitet fra finansministeriets side på dette område. Det vil da også være yderligere overflødiggjort, når man nu letter obligationsmarkedet ved at optage lån i udlandet; men jeg beder for en ordens skyld den højtærede finansminister udtale sig herom.

Det vil fremgå af det, jeg har sagt, at der er flere uklarheder omkring det låneprojekt eller de lånetanker, der ligger bag det foreliggende lovforslag, og dem vil det være rimeligt at vi efter sædvane drøfter i finansudvalget. Det vil være rimeligt ikke blot nu, da denne lov eventuelt skal vedtages, men vil også være det i den kommende tid, når der bliver tale om at optage andre lån end dem, man forhandler om i øjeblikket, og når man i det hele taget skal tale om de finanspolitiske virkninger af statens lånevirksomhed. Vi ønsker derfor ligesom sidste gang, at lovforslaget skal drøftes i finansudvalget. Vi er villige til her at deltage i en saglig forhandling, men vor stilling til lovforslaget vil afhænge af de oplysninger, vi får ved de samråd, vi i finansudvalget kan vente med den højtærede finansminister.

Poul Claussen: Der er i mit parti store betænkeligheder ved, så kort efter at vi har optaget de amerikanske lån, nu at give bemyndigelse til, at der optages et nyt lån, der tilmed ikke forbindes med konkrete

[Poul Claussen.]

og påtrængende investeringer til produktive formål. Vore valutareserver er jo om ikke betydelige, så dog større end nogen sinde, vel nok både absolut og relativt; men naturligvis er vor omsætning med udlandet også større end nogen sinde før og skulle være stigende; så at der er behov for en passende valutareserve, erkender vi fuldt ud.

Vi har, som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, betydelige afbetalinger forude; men vi for vort vedkommende havde nok så gerne set, at disse afdrag var blevet præsteret uden stiftelse af ny udenlandsk gæld.

Den højtærede finansminister henviser i bemærkningerne til de allerede præsterede indskud bl. a. i Den internationale Valutafond og til, at disse ventes forhøjet med næsten 100 pct.; dertil svarende indbetalinger skal så præsteres af os enten i guld eller dollars. Men man kunne jo nok gøre opmærksom på, som også den ærede foregående taler nævnede, at samtidig har vi fået trækningmulighederne forøget efter en endnu større målestok, og det må være et forhold, der taler for, at vi rent økonomisk har udsigt til at kunne klare os også uden dette lån. Yderligere har sådanne trækningmuligheder i Den internationale Valutafond den fordel, at de kan gøres bevægelige i forhold til den øjeblikkelige trang, en stor fordel fremfor det faste lån, som der er tale om i dette lovforslag.

Lovforslaget er en blank bemyndigelse til den højtærede finansminister, og de nærmere omstændigheder i det foreliggende schweiziske tilbud er jo ikke klarlagt. Jeg håber som den foregående taler, at vi kan få nærmere oplysninger om dette tilbud ved en forhandling i finansudvalget, og jeg vil også gerne for mit vedkommende henvide til, at der udtrykkeligt står, at tilbuddet ikke når de 200 mill. kr., men at man har ansat dette tal for at have en vis bevægelsesfrihed inden for denne ramme. Det er i og for sig forståeligt, men det medfører den konsekvens, at hvis der fremkommer et tilbud, der er lavere, som ikke går ud på 200 mill. kr., men måske det halve, så vil man, hvis man vedtager dette lovforslag, have givet den højtærede finansminister en permanent bemyndigelse til at søge andre lån, noget, som vi for vort

vedkommende finder utilrådeligt, og som da også er ret usædvanligt.

Det kunne også være interessant for os samtidig at få oplyst, hvorvidt de danske tilgodehavender i udlandet, f. eks. vore eksporttilgodehavender, og også vore egne valutabeholdninger herhjemme opnår en rimelig forrentning i den foreliggende situation.

Jeg nævnede til indledning, at opfattelserne inden for den konservative gruppe ikke alene er stærkt delte, men at der også er stærk tvivl om nytten og hensigtsmæssigheden i at optage det lån, som der er tale om i lovforslaget. I dette øjeblik kan mit parti ikke lade sig binde til at medvirke til lovforslagets gennemførelse. Vi må lade vor tilslutning dertil være afhængig af de oplysninger, vi kan få under den kommende udvalgsbehandling.

A. C. Normann: Jeg vil gerne på det radikale venstres vegne give tilslutning til bemyndigelsen til optagelse af det lån, som foreslås af den højtærede finansminister, og jeg kan begrunde vor tilslutning i korthed, idet jeg i hovedsagen kan nøjes med at henvide til den tale, jeg holdt den 10. december i forbindelse med optagelsen af de allerede nævnte 2 statslån. Jeg gjorde deri rede for de finansøkonomiske synspunkter, der råder inden for vort parti, og gav en motivering for vort partis tilslutning til optagelse af lån i udlandet. Det står sp. 1454 og følgende spalter.

Jeg synes nu egentlig ikke, at det er så forfærdelig afgørende — det vil jeg gerne sige i anledning af de bemærkninger, det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen gjorde — hvorvidt lånet er bestemt til det ene eller det andet eller til mere eller mindre konkrete formål. Sidste gang blev lånet optaget til konkrete erhvervsmæssige formål, idet det motiveredes med bygningen af elektricitetsværker og kraftværker og dernæst udbygning og rationalisering af jernbanedriften. Denne gang tilsigter lånet altså noget andet; det tilsigter at bidrage til, at de ydelser, vi nu skal præstere i forbindelse med EPU's opløsning, og de indskud, vi skal betale til det nye organ EMA og til EPU, hvad vel i alt kommer til at dreje sig om 30 mill. dollars, ikke skal lægge så stærkt beslag på vor valutabehold-

[A. C. Normann.]

ning, at der derigennem opstår en hindring for, at vi kan finansiere det private erhvervsliv, som vil have et meget stort investeringsbehov i den kommende tid, navnlig i forbindelse med de strukturændringer, der i øjeblikket finder sted med hensyn til markedsforholdene i Europa, og også klare de krav, som den offentlige sektor vil stille til os i den kommende tid. Hovedsagen er, at de beløb, som vi nu låner i udlandet, går til en samlet aflastning, en samlet styrkelse af vor valutastilling, således at vi lettere kan imødekomme de krav, der vil blive stillet til os om udvidelser inden for erhvervslivet og inden for den offentlige sektor, for de bliver som sagt overvældende store i de nærmest kommende år.

Når dertil kommer, at det ser ud til, at lånemulighederne ligger således i øjeblikket, at vi nu kan optage lånet formentlig noget billigere, end vi kunne, da vi sidste gang talte om optagelse af statslån, nærer vi fra vort partis side ingen betænkelighed ved at give forslaget vor tilslutning.

Niels Andersen: Når vi nu igen skal diskutere optagelse af statslån, har jeg ikke kunnet lade være med at lytte til, hvad man siger ude i befolkningen. Der spørger man jo med nogen undren, om det virkelig er nødvendigt at optage statslån på baggrund af den gode valutastilling, landet jo har i dag. Det kan også se noget mærkeligt ud; imidlertid må man gøre sig klart, at den likviditetsstilling, vi har i øjeblikket, får vi hårdt brug for i de kommende år, når de nye investeringer skal foretages til den udbygning af erhvervslivet, der må finde sted netop for at forøge og udbygge den gode valutariske stilling.

På baggrund heraf og på baggrund af, at man ønsker at optage lånet nærmest for at konvertere, for at benytte det til afdrag på en gæld, vi har i forvejen, finder jeg det trods alt forsvarligt, at vi optager et sådant lån. Det, vi må se på som en helhed, er, om vi formår at afvikle den samlede statsgæld mere, end man forøger den, og det vil lykkes, så vidt jeg kan forstå af de bemærkninger, der følger med lovforslaget, at nedbringe den samlede statsgæld noget på trods af det lån, man her ønsker at optage.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen nævnte en del spørgsmål vedrørende valutareserverne i forbindelse med det lovforslag, der foreligger her. Jeg må indrømme, at der kan være problemer i forbindelse hermed, og man kan måske også spørge, om denne gunstige valutastituation vil være vedvarende. Jeg vil gerne sige, at det afhænger i meget høj grad af, om man formår at hindre, at den økonomiske aktivitet, der nu er her i landet, og som det ser ud til vil blive øget i den kommende tid, bliver kapitaliseret. Hvis man ikke formår at hindre det, betyder det i virkeligheden, at man forøger omkostningsniveauet, og det er i og for sig det alvorligste politiske problem, der foreligger for Danmark i dag.

Med disse bemærkninger skal jeg for retsforbundets vedkommende give tilsagn om en saglig og velvillig behandling af det foreliggende lovforslag.

Alfred Jensen: Den kommunistiske gruppe kan ikke gå ind for det foreliggende lovforslag.

Jeg har allerede, da vi tidligere i denne samling behandlede et andet forslag om statslån, redegjort for vore synspunkter på dette område. Jeg gav udtryk for, at vi var indforstået med, at investeringer var nødvendige her i Danmark, for at industri og erhvervsliv kunne udvikles, men jeg gav samtidig også udtryk for betænkelighed ved, at man lod fremmede penge anvende hertil. Jeg gjorde særlig opmærksom på, at der ikke i de præmisser, der var for de tidligere forslag om statslån, var taget tilstrækkeligt hensyn til beskæftigelsen herhjemme. Dengang drejede det sig om at skaffe penge til modernisering af elektricitetsværker og til fornyelse af DSBs lokomotivpark. Det fremgik af forslaget, dets bemærkninger og fremsættelsestalen, at der ikke var taget tilstrækkeligt hensyn til beskæftigelsen herhjemme.

Jeg kan ikke se, hvad de penge, der her er tale om, skal bruges til. Det skal jo være en reserve, og vi kan faktisk komme i samme situation, som vi har været i tidligere på samme område.

Ud fra disse betragtninger går vi imod det foreliggende lovforslag.

I øvrigt har jeg ligesom andre hæftet mig ved udtalelsen i bemærkningerne om,

[Alfred Jensen.]

at man må forudse, at der kan komme vanskeligheder fremefter for landets økonomiske liv. Det er jo en udtalelse, som tilstrækkelig tydeligt karakteriserer, hvor usikker landets fremtid er, og hvor nødvendigt det er, at Danmark tilrettelægger sin udenrigs- og handelspolitik på en sådan måde, at fremtiden er sikret for vort lands økonomi og eksistens.

Aksel Larsen: Der er her givet udtryk for, at lovforslaget egentlig er et forslag til en art bemyndigelseslov, for så vidt som der ikke foreligger konkret tilsagn om et lån af den angivne størrelse, og der er givet udtryk for, at det egentlig skulle være i strid med grundloven, som fastslår, at statslån kun kan optages i medfør af lov, hvilket altså skulle betyde, at det ikke kan optages i medfør af en bemyndigelseslov.

Jeg vil mene, at dette er et tvivlsspørgsmål, og jeg tror ikke, der er noget grundlovsstridigt i, at man giver en regering bemyndigelse til at optage et statslån. Jeg vil endda tværtimod mene, at i den tid, vi lever i, ligger det nu sådan, at hvis man kun kan optage statslån efter behandling af et konkret forslag i folketinget i akutte situationer, kan det bevirke, at man kommer til at låne på temmelig ugunstige vilkår, og jeg vil tro, at det i denne forbindelse ville være klogt at opfatte en regering som en art direktion, der fik en vis bevægelsesfrihed; jeg tror, det ville være en fordel. Jeg har altså ingen grundlovsmæssige betænkeligheder.

Jeg kan også, hvad angår selve princippet at give en regering bemyndigelse til at optage et statslån, sige, at det har jeg ikke noget imod, men jeg må samtidig sige, at den begrundelse, der er givet af den højtærede finansminister i hans fremsættelsestale; mildest talt er tynd. Den siger egentlig ikke rigtig noget om, hvorfor man anser det for nødvendigt nu at optage et statslån, og der kunne anføres en mængde argumenter, og der er anført en mængde argumenter,

navnlig fra venstre og de konservative, for, at situationen ikke er af en sådan art, at vi har konkret brug for at låne i udlandet. Jeg kunne altså ønske, at vi fik en lidt bedre begrundelse — jeg går ud fra, at en sådan må findes — for at regeringen ønsker bemyndigelse til at optage dette lån.

Jeg kunne også ønske at vide en lille smule om, når lånet eller lånene optages, på hvilke betingelser det så sker. Nu er jeg klar over, at en hel del af de oplysninger, der kan gives om dette, vil blive givet, eller man vil love så vidt muligt at give dem, i udvalget, men det er jo en fattig trøst for os andre, som ikke er vidende om, hvad der foregår i udvalgene, og det er i nogen grad at købe katten i sækken at stemme for et statslån, når man ikke ved, hvad det i grunden drejer sig om, på hvilke vilkår det optages, hvor meget det skal forrentes med o. s. v.

Endelig vil jeg sige, at ganske vist har jeg ikke fået nogen tilfredsstillende begrundelse eller forklaring af den højtærede finansminister i hans fremsættelsestale, men tager jeg mon meget fejl, når jeg siger, at man formentlig har den væsentlige grund til at ville have frihed til at låne nu, at det altid er sådan, at man har ret let ved at låne penge på gunstige vilkår, når det er klart for enhver, at man ikke har brug for dem; men er man i en situation, hvor man er i pengebeknæb, og hvor det haster med at få fat i pengene, så er det meget svært at låne dem, og hvis man kan låne dem, er det på yderst ugunstige vilkår. Jeg mener i hvert fald, at det i almindelighed er sådan på det danske lånemarked, når det drejer sig om privatpersoner eller firmaer, at hvis man over for bankerne kan bevise, at man overhovedet ikke har brug for pengene, så kan man låne kolossale summer på favorable vilkår, men hvis man virkelig har brug for pengene, kan det ofte være vanskeligt. Ja, det kan være, det er lidt for naivt at opfatte det sådan, men jeg tillader mig altså at give udtryk for den opfattelse, at måske ligger det ligesådan

[Aksel Larsen.]

med det internationale lånemarked, og måske er det dette, der får regeringen og den højtærede finansminister til at sige: så gunstig som vor situation er nu, må vi udnytte mulighederne for på de gunstigste mulige vilkår at få et lån, så vi har det som reserve, hvis der kommer ugunstige tider for os.

Hvis det ligger sådan — men jeg har altså ikke fået nogen forklaring om det; det er, hvad jeg selv primitivt har måttet filosofere mig til — vil jeg ikke være så betænkelig ved det. Jeg tør dog ikke på nuværende tidspunkt love, at jeg vil stemme for lovforslaget ved den endelige afstemning. Det afhænger af, hvor meget jeg ved om planerne, hensigterne og om vilkårene for lånets eller lånenes eventuelle optagelse.

Finansministeren (Kampmann): Jeg takker for den næsten almindelige tilslutning til bemyndigelsen til optagelse af statslån i udlandet.

Jeg lagde nok mærke til, at den ærede ordfører for det konservative folkeparti var lidt tempereret i sin tilslutning, men når vi nu får talt om det i finansudvalget, tror jeg nok, at også den ærede konservative ordfører bliver overbevist om, at det er fornuftigt at give finansministeren denne bemyndigelse. Jeg understreger ordet „bemyndigelse“, idet der jo ikke er tale om nogen forpligtelse til at optage udenlandske lån; tværtom agter vi ikke at optage et udenlandsk lån, medmindre vi kan få det på gunstige betingelser. Når vi har fremsat lovforslaget nu, er det, fordi vi har forventning om, at man kan optage lån på gunstige betingelser i øjeblikket.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen syntes, at loven skulle være tidsbegrænset. Jeg mener, at når selve beløbet er anført i loven og det er et så lille beløb, som det er, ligger heri en væsentlig begrænsning; men det er noget, vi godt kan tale om.

Det ærede medlem mente også, at de amerikanske lån havde været ret dyre, og det er rigtigt. Det var på grund af sammenhængen mellem lånene i Interbank og lånene på det private marked. Det ærede medlem fik blandet lånet på det private marked og lånet til el-værkerne sammen. Jeg gør det ærede medlem opmærksom på, at lånene

til el-værkerne finansieres gennem lånet i Interbank, og dette lån var billigere end lånet i det private marked.

Det ærede medlem spurgte, om lånetilbuddet fra Schweiz var ledsaget af nogen klausul om indkøb i Schweiz. Herom kan jeg kun sige, at det ikke er tilfældet, og hvis det skulle blive tilfældet, så agter vi ikke at gå ind på en sådan klausul.

Endvidere mente det ærede medlem, at optagelse af lån i udlandet kunne øve en vis indflydelse på pengemarkedet, kapitalmarkedet herhjemme. Det er naturligvis rigtigt, men det afhænger da i øvrigt af, hvordan regeringen optræder, og også af, hvordan nationalbanken optræder med hensyn til køb og salg af obligationer, og dette må afhænge af den økonomiske udvikling herhjemme og ikke af optagelse af et tilfældigt udenlandsk lån på et ret lille beløb i forhold til det samlede kapitalmarked.

Det ærede medlem ønskede nogle oplysninger om, hvordan valutareserven var placeret. Jeg skal gerne bede nationalbanken — det ærede medlem ved jo, at det er nationalbanken, der har placeret valutareserven — give en redegørelse herfor.

Jeg håber i øvrigt, at vi i finansudvalget kan tale os til rette og meget hurtigt gennemføre lovforslaget.

Thorkil Kristensen: Jeg takker den højtærede finansminister for hans delvise besvarelse af mine spørgsmål. Det var jo imidlertid kun en delvis besvarelse. Den højtærede minister svarede ikke på mit spørgsmål om, hvorvidt det var rigtigt, at det private lån i Amerika blev optaget til en effektiv rente af 6,33 pct. Jeg ved ikke, om det kan oplyses her fra talerstolen. Det burde det i og for sig kunne, da det jo er folketinget, der har vedtaget også den sidste statslånslov. Jeg gentager derfor spørgsmålet.

Jeg takker for bemærkningen om, at det eventuelt schweizerlån ikke er eller ikke vil blive klausuleret, og jeg er selvfølgelig enig med finansministeren om, at virkningerne på det indenlandske pengemarked har vi i nogen grad selv herredømmet over; men det er klart, at optagelsen af et lån som det foreliggende i hvert fald giver mulighed for at føre en lempeligere politik.

Jeg lagde mærke til, at den højtærede

[Thorkil Kristensen.]

minister i sin svartale ikke kom ind på mine bemærkninger om boligbyggerilovens § 3 og min fortolkning af den, og jeg opfatter det som en bekræftelse på det gamle ord, at den, der tier, samtykker.

Finansministeren (Kampmann): Jeg må bedrøve det ærede medlem med, at jeg ikke har bekræftet noget, heller ikke ved at tie.

Med hensyn til renten af det private lån, så er det rigtigt, at den lå et stykke over 6 pct.

(Kort bemærkning).

Thorkil Kristensen: Jeg ville meget gerne vide, hvad den højtærede ministers tavshed om boligbyggerilovens § 3 så betyder, da det jo dog er en kendsgerning, at den højtærede minister ikke har benyttet den anvisning, som loven giver ham på at søge en ramme i finansloven.

Finansministeren (Kampmann): Jeg kan ikke være enig med det ærede medlem om, at det ikke skulle være muligt at gå til finansudvalget og søge en sådan hjemmel, hvis det viser sig nødvendigt.

(Kort bemærkning).

Thorkil Kristensen: Det er et juridisk spørgsmål, som jeg hverken tror den højtærede minister eller jeg hører til de mest kompetente til at dømme om. Men jeg mener, at det parlamentarisk ville have været det eneste rigtige og forsvarlige, hvis man ønskede at have en ramme som den, boligbyggeriloven antyder, da at give den i finansloven, således at folketinget i fuld offentlighed kunne drøfte, hvad det her var, man gik ind til. Nu er vi altså gået ind i et nyt finansår med den bevidsthed, at der ingenting står om dette i finansloven. På finansårets anden dag siger landets finansminister, at det er muligt, at han kan komme med en bevillingsansøgning til finansudvalget. Jeg finder, at dette i hvert fald parlamentarisk er forkert, hvad det så ellers måtte betyde juridisk.

Finansministeren (Kampmann): Nu har det ærede medlem indrømmet, at det juridisk er et meget vanskeligt spørgsmål, som

han altså har rejst uden at have undersøgt det nærmere.

(Kort bemærkning).

Thorkil Kristensen: Det er naturligt, at man rejser et spørgsmål, før det er undersøgt, men det er jo meget værre, at den højtærede minister besvarede spørgsmålet uden at have undersøgt det.

Finansministeren (Kampmann): Jeg har ikke besvaret spørgsmålet endeligt. Jeg har heller ikke taget endelig stilling til denne sag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Per Hækkerup: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til finansudvalget.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ydelse af ekstraordinær hjælp til langvarigt arbejdsløse.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2397, fremsættelsen i tidenden sp. 3869).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ekstraordinær hjælp til arbejdsløse [af Alfred Jensen m. fl.].

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1757, fremsættelsen i tidenden sp. 2584).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Socialministeren (Bomholt): Jeg kan under henvisning til det af mig fremsatte lovforslag ikke tiltræde det af den kommunistiske gruppe fremsatte lovforslag.